

Stelselverandering moet investeren in preventie lonend maken

Aanpak coronacrisis: Lucien Peeters van Forte Welzijn in Overbetuwe en Berg en Dal

Forte Welzijn is relatief zwaar getroffen door de coronacrisis. Enkele medewerkers werden daadwerkelijk door het virus geveld. Nu maakt Forte Welzijn gebruik van de mogelijkheden om te versoepelen en opent volgende week de inloop voor kwetsbare ouderen in aangepaste vorm. Voor jongeren zijn en worden veel online activiteiten georganiseerd. Ook daar wordt gezocht naar mogelijkheden om weer bijeen te komen. 'Face-to-face waar nodig is onze standaard,' zegt directeur-bestuurder Lucien Peeters. 'Dus niet face-to-face waar mogelijk, om te voorkomen dat we weer massaal hervatten waar we stonden voor de crisis.' Er komt een flinke economische crisis aan. 'Juist nu moeten we inzetten op preventie,' betoogt Peeters. 'Er is een stelselverandering nodig die het interessant maakt voor zorgverzekeraars om te investeren in het preventie in het sociaal domein.'

Forte welzijn voert sociaal werk uit in twee gemeenten: Overbetuwe en Berg en Dal. In elk van deze gemeenten zijn drie teams actief. 'Ons aanbod is in vier hoofdthema's gerangschikt,' vertelt Lucien Peeters. 'Dat zijn Opgroeien en Opvoeden; Samenleven in de Wijk; Samen Meedoen; en tenslotte Vrijwilligersondersteuning. Alle werksoorten die voorkomen bij breed welzijnswerk zijn vertegenwoordigd bij Forte Welzijn.' In beide gemeenten neemt Forte Welzijn deel aan de gemeentelijke sociale teams. De organisatie heeft 53 medewerkers en 380 vrijwilligers. Op de homepage van de website van Forte Welzijn lezen we wat de organisatie de inwoners van Overbetuwe en Berg en Dal tijdens de coronacrisis te bieden heeft. Collectieve bijeenkomsten gaan nu voor het grootste gedeelte niet door. Maar waar dat nodig is, kunnen medewerkers toch ondersteuning bieden. Onder het kopje "Vertel eens" worden inwoners uitgenodigd te bellen als ze behoefte hebben aan hulp of aan een luisterend oor.

Wordt er veel gebeld?

'Relatief weinig. Enkele keren per dag. In het begin waren er meer telefoontjes. Vooral van mensen die anderen wilden helpen. Bijvoorbeeld een zzp-er die geen werk meer had. Hij is gekoppeld aan een mevrouw van 91 die er niet in slaagde online boodschappen te bestellen. Nu doet hij haar boodschappen, maar nog belangrijker voor die mevrouw zijn het praatje en de aandacht. Dat contact van die zzp-er én zijn partner voor die mevrouw lijkt een duurzame verbinding te zijn. Met zo'n koppeling doe je ook iets aan eenzaamheid van de oudere mevrouw én aan de zingeving van de zzp-er, iets doen voor een ander.'

Hebben jullie professionals mensen gebeld waarvan ze dachten dat die dat misschien nodig hadden?

'Jazeker! Zij kennen hun deelnemers, mensen in de wijk en hebben hen gebeld om te vragen hoe het met hen ging. Hetzelfde geldt voor hun vrijwilligers. Vooral in de participatiehoek geldt dat veel vrijwilligers tegelijkertijd ook veel deelnemers zijn. Zij gingen videobellen en bellen. En waar dat nodig was, gingen ze ook op huisbezoek. Zowel onze professionals als onze vrijwilligers die op huisbezoek gingen, hebben duidelijke instructies gehad over anderhalve meter afstand houden en over de andere voorzorgsmaatregelen van de RIVM.'

Kinderen maakten tekeningen voor ouders.

Kwamen jullie professionals op die manier multiprobleem en onveilige situaties op het spoor?

'Inderdaad. Maar ook via onze samenwerkingspartners. En als ze in hun oranje hesjes door de wijken liepen. Wij hebben een aandachtfunctionaris voor kindermishandeling en een aandachtfunctionaris voor ouderenmishandeling in dienst. Er is nu meer huiselijk geweld. Als onze medewerkers signalen van geweld krijgen, dan overleggen zij met een van de aandachtfunctionarissen wat zij dan het best kunnen doen. Dat kan ook zijn: meteen Veilig Thuis inschakelen.'

Bert en Dal en Overbetuwe liggen dicht bij de provincie Noord-Brabant. Is jullie regio ook zwaar getroffen door de pandemie?

'Ja, wij zijn relatief zwaar getroffen. Enkele medewerkers uit Brabant hebben het flink te pakken gehad, maar zijn intussen gelukkig weer beter. Mogelijk hebben meer medewerkers met vergelijkbare klachten corona gehad, maar bij enkelen van hen is dat daadwerkelijk gediagnostiseerd. Anderen zijn niet getest. Al aan het begin van de coronacrisis bleek dat één van onze medewerkers corona had. Alle medewerkers die contact met hem hadden gehad – waaronder ikzelf en het hele MT – zijn toen twee weken in thuisquarantaine geweest. We zijn meteen in actie gekomen. Mogelijk zijn er ook vrijwilligers die corona hebben of hebben gehad, daarover heb ik geen gegevens. Ook de bevolking in deze regio is bovengemiddeld door het virus getroffen.'

Wat doet het met jouw organisatie als medewerkers corona hebben gehad?

'Dat levert veel spanningen op. Enerzijds willen sociaal werkers er zijn voor kwetsbare inwoners. Anderzijds is het zo dat we te maken hebben met een onbekend virus waarvan onduidelijk is wat de gevolgen daarvan kunnen zijn. Aanvankelijk dachten we dat het om een flinke griep ging, maar intussen is duidelijk dat corona ernstiger is en zijn meerdere medewerkers ziek geweest. Dus hinken veel medewerkers op twee gedachten. Enerzijds willen ze heel graag weer aan de slag en face-to-face werken. Sociaal werkers zijn erkend als cruciale beroepsgroep en dat realiseren onze medewerkers zich heel goed. En anderzijds hoor je medewerkers zeggen dat ze zelf tot de risicogroep behoren of die thuis hebben. We gaan hier zorgvuldig mee om.'

Wat betekenen de aangekondigde versoepelingen voor het werk van Forte Welzijn?

'Volgende week gaat onze open inloop voor kwetsbare ouderen weer open. Daarbij hanteren we een strak protocol met regels over hoe iedereen het gebouw in- en uitgaat, voldoende afstand van elkaar houdt. Dat protocol is gebaseerd op richtlijnen van Sociaal Werk Nederland en de RIVM-regels. En bovenal op het gezonde verstand van onze medewerkers. Voor jongeren hadden we een online inloop en allerlei online activiteiten, maar de jongerencentra gaan ook weer open. Na de laatste persconferentie van premier Rutte en minister De Jonge is "face-to-face waar nodig" onze standaard. Dus niet face-to-face waar mogelijk. We stimuleren onze medewerkers om elkaar voor besprekingen ook weer vaker face-to-face te treffen. Zelf ben ik nu twee dagen per week op kantoor in een van onze vestigingen. Ze staan te popelen om weer met hun doelgroepen aan de slag te gaan. Hetzelfde geldt voor onze vrijwilligers. Die krijgen daarbij alle ondersteuning die nodig is van onze medewerkers. Bijvoorbeeld bij het inrichten van accommodaties om aan de protocollen en richtlijnen te voldoen.'

Is jullie verhouding met de beide gemeenten veranderd door de coronacrisis?

'Niet echt. We krijgen complimenten omdat we dicht bij de mensen staan en hen weten te bereiken. Maar daar was de gemeente vóór de coronacrisis ook positief over.'

Wat is de belangrijkste les die jij uit de coronacrisis trekt?

'We zijn meer online en op afstand gaan werken. Daar kunnen we verder in groeien. Het sociaal werk zelf is ook meer blendend geworden. Ik denk dat we naar mooie combinaties van online en face-to-face hulp gaan en dat je op die manier met dezelfde capaciteit wellicht een groter bereik krijgt.'

Welke nieuwe vragen komen er op Forte Welzijn af?

'Het jongerenwerk ging de afgelopen maanden voor een belangrijk deel online en daarmee hebben

Jongerenwerkers brainstormen over zomerprogramma.

we een grote, nieuwe doelgroep van jongeren in de leeftijd van 12 tot 14 jaar bereikt. Onze jongerenwerkers ontwikkelen nu een zomerprogramma voor deze jongeren met allerlei sport- en spelactiviteiten met veel competitieve elementen en voldoende gelegenheid om te chillen. Binnenkort gaan zij met jongeren in gesprek wat zij zelf als vrijwilliger kunnen bijdragen aan dat programma.

'Ik verwacht dat een aantal jeugdigen de afgelopen maanden achterstanden met school heeft opgelopen. Wij hebben de aanpak "Forte School" die is afgeleid van "School's Cool", en die inhoudt dat we een vrijwilliger koppelen aan jongeren die dreigen van school uit te vallen. Met de ondersteuning van zo'n vrijwilliger hopen wij dat het lukt dat zo'n jongere aan boord van de opleiding blijft of de overstap van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs goed maakt. Ik verwacht

dat meer kinderen en jongeren een beroep zullen doen op School's Cool.

'Ik voorzie ook dat meer mensen in financiële problemen komen en een beroep zullen doen op onze aanpak "Forte Geldzaken". Zij kunnen naar het spreekuur van Forte Geldzaken komen en hulp krijgen bij belastingaangiften, het aanvragen van toeslagen, bij omgaan met arbeidsgeschillen en zzp-ers in problemen kunnen er ook ondersteuning vragen. Forte Geldzaken zal het ook drukker krijgen.'

Enerzijds horen we overal dat gemeenten als opdrachtgevers tevreden zijn over de inzet van organisaties voor sociaal werk in de coronacrisis. Maar er komt ook een enorme economische crisis op ons af. Wat voor kansen en bedreigingen zie jij voor sociaal werk de komende jaren?

'Die bedreigingen zie ik ook. Ik ben zelf wethouder geweest, dus begrijp heel goed dat je als gemeente de tering naar de nering moet zetten. Maar juist nu moet je inzetten op preventie. Steeds weer laten zien dat sociaal werk besparingen oplevert in de tweede lijn. We zitten in een situatie van verschillende financieringsstromen voor zorg en welzijn, verschillende wetten en verschillende ministeries. Zolang alleen zorgverzekeraars baat hebben bij preventie waarin gemeenten investeren, blijf je als sociaal werk afhankelijk van diepte van de zakken en van welwillendheid en visie van gemeenten. Er is een stelselverandering nodig die het interessant maakt voor zorgverzekeraars om te investeren in het preventie in het sociaal domein. Er komt een ernstige economische crisis aan, maar nu moeten we niet beknibben op sociaal werk. Ik wil minister Hugo de Jonge en staatssecretaris Paul Blokhuis - waar ik zelf nog ooit mee aan tafel zat in de commissie van de VNG die het Rijk adviseert over het sociaal domein - oproepen om ervoor te zorgen dat er niet in het sociaal domein wordt gesneden, maar dat daarin juist extra wordt geïnvesteerd!'

28 mei 2020,
Kees Neefjes, Verdiwel